

A felhalmozott gazdag anyag folytán mindkét kiadvány segédeszközként igen jó szolgálatot fog tenni a tanítónak; feltéve, hogy a kívánatos rajzbeli készséggel is rendelkezik. Ezért ennek fejlesztésére az eddiginél nagyobb gondot kellene fordítani a tanítóképzésben. *kf.*

L'Organisation de l'Enseignement rural. Genève, 1936. A Bureau kiadványainak 48. száma. 266 lap.

A falusi iskolák* fontosságát világszerte mindjebban elismerik. Ecuador délamerikai állam közoktatásügyi minisztériumának javaslatára az iskolázásnak ez a sokáig elhanyagolt neme a mult év július havában Genfben megtartott V. nemzetközi oktatásügyi értekezlet napirendjére került. A tárgyalás alapjául a most megjelent kötet szolgált; ez közli azt az anyagot, amelyet 42 ország közoktatásügyi hatósága küldött meg az eléje terjesztett 12 főkérdésre. Ezeket az adatokat a Bureau egy terjedelmes bevezető tanulmányban (9—74. l.) foglalja egybe összehasonlítón a következő fő tárgyi szempontok szerint: 1. Törvényhozás. 2. Szervezet. 3. Tantervek és módszerek. 4. Tanerők. 5: Mozgalmak a falusi iskolák érdekében. Jellemző voltánál fogva közöljük ez utóbbi fejezetnek következő tanulságos bevezető részét: A falusi iskolák kérdése különböző beállításban jelentkezik, aszerint, amint az ország mezőgazdasági vagy ipari területe kiterjedt vagy szűkre szabott. A falusi iskolákat általános jelentőség illeti meg társadalmi, politikai és gazdasági tekintetben egyaránt. Am valamennyi beérkezett jelentés különösen egy pontot hangsúlyoz: a faluból való menekülést. „Ez a baj egyetemesnek látszik; a vészkiáltások, amelyek már a háború előtt felhangzottak, mind hangosabbá válnak: *a falvak elnéptelenednek!* Ez a menekülés különösképen nagyobb mértéket öltött a háború óta. A falu — a születések megnövekedése és a halálozások csökkenése ellenére — híján van a reá háaruló munka elvégzésére szükséges karoknak. Amilyen arányban ürülnek ki a falvak, olyan mértékben népesednek be a városok. Ellenállhatatlan vonzást gyakorolnak a szellemileg egyszerű emberekre, akiket a fényűzés és az élvezetek elvakítanak. A parasztok menekülni igyekeznek a földek magányából, az évszakok állhatatlanságától függő kenyérkeresettől, a földműves keserves és könyörtelen életétől. A kicsiny vagy nagy várostól remélik a némileg biztosított jövedelmet, a többi embertársaiknak kijáró könnyű életet és a sűrű élvezeteket. Napjainkban a legtöbb paraszt híján van a föld szeretetének, és gyermekeiket is elterelik a falusi élettől. Az ifjúság már nem kedveli annyira a falut, könnyedén lemond róla, mert nehéznek találja a mezei munkát. A fiatal leányok is városokba vágyódnak, még inkább, mint a legények, akik közül nem egy hajlandó lenne falusi otthon alapítani és földjét megművelni. A falusi élet a hosszú, megerőltető és durva munkával már nem felel meg annak az eszménynek, amelyet a parasztleányok az otthonról és az életről alkotnak maguknak. Ez a menekvés a falvakból nagyon veszélyezteteti az emberiség jövőjét. Mindmáig a vidék, a falu volt forrása annak a fiatal és

* Az *enseignement rural* a városi iskolákkal szemben nem jelent mezőgazdasági foglalkozásokra való különleges előkészítést, hanem a falusi környezetnek megfelelő nevelő oktatást.

gazdag vérnek, amely nélkülözhetetlen a városi lakosság leromlása ellen folytatott küzdelemben. Am ha a falvak kiürülnek, honnan remélhetjük az életerős megújodást?" Ezek a szavak, amelyek mögött nyomós tények rejtőznek, minkezt is komoly gondolkodásra készíthetnek.

A hazánkra vonatkozó hivatalos rész (164—65. l.) felöleli a falusi iskolák általános szervezetét, a tanterveket, módszereket, a tanerők képzését, végül a minisztérium részéről a falusi iskolák szintjének és terjesztésének érdekében fogantatott intézkedéseket. kf.

Internationale Zeitschrift für Erziehung. 1937, 3. füzet.

Ennek a füzetnek mindvégig figyelemreméltó, mert időszzerű tartalmából kiemeljük a következőket. Vezető helyen három angol cikk keretében azokat a megfigyeléseket és tapasztalatokat közli, amelyeket három angol tanférfiú szerzett a német nemzetpolitikai nevelőintézetekben (*Nationalpolitische Erziehungsanstalt: NPEA*) töltött hosszabb-rövidebb tartózkodás folyamán. Az angol internátusos középiskolákkal (*public school*) való összehasonlítás több tekintetben megegyezést derít ki: a jellemnevelést és a vezetésre való nevelést illetőleg; eltérés mutatkozik a módszerben, tudományos kiképzésben és a testnevelés célkitűzésében. Megállapítják, hogy a tanuló-, tanár- és sportverseny-csere mindkét iskolafajnak csak előnyére válhatik. Ez összehasonlítás ötletéből eszünkbe jut Felméri Lajosnak következő szellemes és akkoriban bizonyára helytálló jellemzése: „A német iskola regiment, a francia klastrom, a magyar iroda s az angol család“.

A genfi Bureau munkatársa, Viktor Franke, felette tanulságos táblázatban szemlélteti 44 állammak a tanítók képzésére irányuló szervezetét, amely előzőleg külön kötetben is megjelent a Bureau kiadásában. Két csoportban közli a tanítóképzőkben és a főiskolákon folyó képzést; amazok határozott többségben vannak. Megadja a felvétel korát és a szükséges előtanulmányokat, majd a kiképzés tartamát; ez utóbbi szervesen összefügg az előbbivel, például Romániában a felvétel a négy elemi osztály elvégzése után a 11. életévben történik és a kiképzés hét évig tart, Jugoszláviában és nálunk négy középiskolai osztály elvégzése után a felvétel a 14. életévre esik és a kiképzés öt évet vesz igénybe. — Eduard Baumgarten göttingai egyetemi tanár befejezi John Dewey-ről írt nagyszabású tanulmányát. Ez a harmadik rész az amerikai filozófus-pedagógusnak az emberi természetéről vallott elméletét tárgyalja.

A rövidebb közlemények közül az egyik cáfolva foglalkozik azokkal az érvekkel, amelyek több angol egyetemet arra bírtak, hogy távollartsák magukat a göttingai egyetem alapításának ezidei kétszázéves megünneplésétől. Egy másik angolnyelvű közlemény a német oktatásügynek 1935—36-i állapotáról számol be. A könyvszemle rokonszenves ismertetést közöl *A magyar nevelésügyi folyóiratok bibliográfiája 1841—1936* című, most megjelent érdemes kiadványról. A nemzetközi tanügyi hírek rovata ezúttal igen gazdag és többek között jól tájékoztat a legújabb német, francia és osztrák reformokról, az Egyesült Államokról és Szovjet-Oroszország főiskolai oktatásáról. kf.